

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia S. Avgvstini de humanæ naturæ stantis, lapsæ,
puræ statu & viribus eruitur & explicatur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

10. Refellitur responsio qua putari posset iustitiam &c. diligi posse dilectione naturali: & concluditur secundum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13673

CAPVT X.

Refellitur responsio qua putari posset iustitiam &c. diligere posse dilectione naturali: & concluditur secundum argumentum.

Hic fortè respondebitur amorem illum iustitiæ, quem explicuimus, sine quo non potest esse opus bonum, aut liber à mala voluntate animus, esse posse naturalem; & ideo non sequi, ut propterea non possit creatura rationalis sine gratia in statu aliquo puræ naturæ condi, quamvis sine iustitiæ amore condi non possit. Sed hæc responsio multis modis deficit & Augustini doctrinæ ex diametro repugnat. Primò, quia in omnibus operibus suis expressissimè sapissimèq; docet sinceram iustitiæ, præcepti, legis, bonique operis dilectionem, nullo modo haberi posse ab homine sine gratia Dei, dilectionem illam disfundente in cordibus nostris, sicut hoc plurimis testimonijs supra declarauimus. Quod usque ideo verum est, ut hoc ipsum tanquam Pelagianam hæresim proferibat. Nihil enim volebant aliud Pelagiani quam illam boni operis ac iustitiæ dilectionem, quam Augustinus ex gratia largiendam esse contendebat, liberi arbitrij viribus obtineri posse, & hoc ipsum Philosophos suâ libertate fecisse. Quibus non respondet Augustinus Philosophos bonorum operum iustitiæ dilexisse naturaliter, sed potius nullam habuisse, utpote qui superbiæ suæ litaverint, dum virtutem propter virtutem, hoc est, opera virtutis propter seipsa dilexerunt quemadmodum hoc supra latius declaratum est. Vnde illa distinctio duplicis dilectionis iustitiæ, quarum altera sit naturalis, altera supernaturalis ab Augustini, Prosperi, Fulgentij, & omnium antiquorum gratia defensorum principijs aliena est, multis post eos seculis excogitata, qua sane gratior Pelagianis dari nequit, utpote qui per eam, uniuersam doctrinam suam, cum Catholica copulabunt. Quod enim Scholastici se satis tutos aduersus pestem illam putent respondendo Pelagianos meritum in illo amore naturali statuisse, hoc suo loco inane commentum esse demonstrabitur.

Vide infra
l. 5. de gratia Christi
saluatorum
c. 11. & 12.

Lib. de Spir.
& lit. c. 15.
Lib. de nat.
& gra.
cap. 57.

Secundò, quia Augustinus expressè & sapissimè docet, sine illo Spiritu gratiæ, qui iustitiæ diligere facit, non posse aliud in animo dominari nisi dilectionem peccati quod illi iustitiæ tanquam iniustitiæ directè aduersatur. Nam in libro ubi maximè omnium fatagit pro obtinenda iustitiæ dilectione per Spiritum sanctum aperte dicit Spiritu sancto fieri in nobis ut non peccare delectet, ubi libertas est, sicut præter hunc Spiritum sanctum peccare delectat. Et libro de natura & gratia dicit eum qui non iustitiæ dilectione, quam Spiritus tribuit, sed timore pænæ se sentis abstinere ab opere peccati, non-

A dum liberum nec alienum esse à voluntate peccandi. Et rursum per dilectionem boni, quam gratiæ tribuit, dicit, non consentiri ad malum. Quæ doctrina proflus falsa est, si vel aliter iustitiæ diligere, peccatumque non delectare potest, quam Spiritu gratiæ, vel aliter animus alienus esse potest à voluntate peccandi quam illa supernaturali iustitiæ dilectione. Si enim naturaliter iustitiæ diligere sine peccato potest, certissimum est Spiritum gratiæ & supernaturalem iustitiæ dilectionem ad hoc non esse necessariam: quam tamen tanquam necessariam Augustinus semper constantissimè docet.

Tertiò, quia illum amorem iustitiæ quem gratia largiri debet, sexcentis locis opponit formidini pænæ, ita videlicet ut impossibile sit, eum qui ex illo amore iustitiæ non operatur, aliter quam ex timore pænæ animum sub amore peccati adhuc depresso retinente operari, juxta illud Augustini fundatissimum, *Inimicus iustitiæ est qui pænâ timore non peccat; amicus autem erit si eius amore non peccat.* Quod præterquam quod ex multis testimonijs paulò ante recitatissimè patet, etiam supra partim declarauimus esse verissimum, partim alibi vberius ostensuri sumus. Hoc autem omnino falsum est, si alio amore ex puræ libertatis viribus prodeunte iustitiæ diligere potest. Vnde claris verbis dicit: *quando habes tuam iustitiæ, id est naturalibus tuis viribus partam, potes timere pænâ non amare iustitiæ.*

Quartò, quia expressè ut sæpius docet, dilectionem qua quis condelectatur legi præcipienti, non potest esse nisi Spiritus sancti donum, fide scilicet per dilectionem operante: Porro si ad sit fides qua per dilectionem operatur, incipit condelectari legi Dei, quæ delectatio non littere sed Spiritus donum est. Et expressissimè alibi: *Non video quomodo discretus homo sub lege, carens videlicet gratia, condelector legi Dei erit. Cùm ipsa delectatio boni qua etiam non consentit ad malum, non timore pænâ, sed amore iustitiæ (hoc est enim condelectari) non nisi gratiæ deputanda sit. Ecce non nisi gratiæ deputari potest condelectatio legis Dei, quia scilicet legem sincerè propter legem Dei seu iustitiæ legis operari cupit.* Hæc autem sine dubitatione inepta falsaque sunt, si lex Dei animum delectare potest naturaliter, neque gratiæ hoc deputandum.

Quintò, quia remittit homines ad experientiam suam, ut si delectentur iustitiæ quando operantur, non dubitent hoc esse gratiæ donum; ut quando agunt sicut agendum est, id est cum dilectione & delectatione iustitiæ, suauitatem quam dedit Dominus accepisse se gaudeant. Hoc autem fallaciæ sine dubio plenum est, si aliter

ter quam cælitus inspiratâ suauitate iustitia diligere potest. Vnde comparans inter se bonum & malum, iustitiam & iniquitatem, & exquirens utrum ex malo & iniquitate dumtaxat delectatio percipiatur, & non ex bono atque iustitia, respondet ex utrisque percipi, sed delectationem ex bono non posse nisi per Spiritum S. inspirari. Habet, inquit, delicias

Ym. 15. de suis iniquitatibus & iniustitia non habet? Delectat malum, & non delectat bonum? Delectat omnino; sed Dominus dabit suauitatem, & terra nostra dabit fructum suum. Quam suauitatem statim explicat per amorem charitatis. Et alibi: Veniet gratia Dei ut delectet te iustitia, sicut delectabat iniquitas.

Quid breuius & euidenti? Nimirum ut si nos delectet iustitia sicut iniquitas, opus est gratia Dei: quam quisquis in Augustino tantillum versatus est, novit non esse aliam; quam qua charitas in cordibus nostris diffunditur, ut ante sapios jam audiuimus. Hoc est enim quod disertissimis verbis dicit, Cum id quod agendum & quo uiuendum est, capere non latere nisi etiam delectet & ametur, scilicet id quod agendum est seu opus bonum seu iustitia eius non agitur non suscipitur. Ecce non potest vel agi vel suscipi opus bonum, nisi delectet & ametur. Si enim non delectet & non ametur ipsum opus bonum; jam non est bonum quod suscipitur, sed aliud quippiam quod opus suscipiendo assequi cupit. Sed unde fit ut ametur quod agendum est? Audi sine ullis ambagibus Augustinum: Ut autem diligatur, charitas Dei diffunditur in cordibus nostris. Et qualis charitas an naturalis, quam pura natura excitare potest? Non per liberum arbitrium quod surgit ex nobis, sed per Spiritum S. qui datus est nobis.

Sexto quia impossibile est esse opus bonum, nisi ipsum bonum quod precipitur appetatur & moueat animum. Hoc autem docet non posse fieri nisi per gratiam Dei. Tunc bonum concupisci incipit cum dulcescere capis. Sed unde hoc homini ut vel concupiscatur vel dulcescat opus bonum sine quo impossibile est animum moueri ad bonum, quemadmodum in quaestione secunda libri primi ad Simplicianum expressè docet? Audi & hic: Ergo benedictio dulcedinis, qua scilicet dulce fit bonum quod agendum, est gratia Dei qua fit in nobis ut nos delectet & cupiamus, hoc est, amenius quod precipit nobis. Qua de causa aliterantissimè alibi dicit charitatem esse, qua non libet nisi quod & libet, & licet. Et rursum: Per donum charitatis delectat legem esse factorem. Falsa sunt hæc omnia si bonum quod agendum est dulcescere potest, & concupisci potest naturæ viribus sine Spiritu sancti gratia prout in pura natura, hoc est in eodem statu in quo nos sumus, fieri posse statuunt.

A Septimò quia docet tunc impleri præceptum non occidendi, si non timore pœnæ sed ideo non occidat quia iniustum est. Et hoc ipsum fieri non posse nisi illâ charitate, quam Scriptura commendat. Falsissimum & istud est, si homicidium & quodlibet peccatum contrarium naturæ legibus, sine cælitus infusa charitate dilectione naturali declinari potest ideo quia iniustum est, hoc est, sic ut ipsa iniquitas & iniustitia horrorem incuriat.

Vide in cap. 5. Epistolæ ad Galatas super citat.

B Quæ quidem omnia manifestè declarant, nunquam in mentem venisse Augustino sententiam illam, qua putatur vel iustitia, vel præcepto, vel lege, vel bono opere, delectari aliquem posse dilectione naturali, vel ipsam iustitiam aut legem, aut opus bonum concupisci aut suauitate esse, aut libere posse suauitate naturall; vel homicidium aut aliud quodcumque peccatum sub ratione peccati, seu iniustitiæ, seu ideo quia iniustum est, declinari posse horrore naturali: sed hoc totum iuxta indolentiam Augustini doctrinam est opus gratiæ & officium illius altissimæ charitatis, beneficium Spiritus sancti, qui cor cælesti delectatione molliat, erigere, & ab iniquitatis delectatione, hoc est a creaturæ dilectione ad iniustitiam illius dilectionis detestandam, & iustitiæ æternæ que legis peccata veteris & bona præcipientis dilectionem convertere, & attrahere debet. Quod nisi fecerit, voluntas creaturæ rationalis, quocumque se converterit, etiam tum cum se legem & iustitiam diligere putabit, siue naturaliter siue aliò quocumque modo, non heredit nisi in dilectione ac delectatione creaturæ, quod eadem illâ æternâ lege damnatur. Illa quippe iubet, ut sæpè diximus, auertere amore a temporalibus & eum mundatum convertere ad æterna. Sed hoc ipsum, ut tanta testimoniorum congruentia clamat, fieri non potest, ne quidem sub infirma illa maximeque necessaria & conaturali consideratiõne videlicet iustitiæ, legis æternæ, boni operis ut in eo elucet ratio boni & similibus jam explicatis, nisi per veram & propriissimè dictam gratiam Dei. Quod si ita est, quemadmodum iuxta doctrinam Augustini reuera ita esse certum est, profecto puræ naturæ status funditus eversus ruit. Non enim potest condi creatura rationalis nisi in tali statu, ut legi obedire possit propter iustitiam legis, ut amare possit iustitiam, diligere veritatem, concupiscere bonum, voluntate benefaciendi benefacere, declinare peccatum quia iniustum est, & similia: quæ sine amore charitatis, hoc est sine amore supernaturali fieri impossibile est.

Lib. 1. de lib. arbitrio